

Фестиваль педагогічних ідей у вимірі педагогіки В.О. Сухомлинського: досвід Херсонщини

Ольга СТРЕБНА,

доцент кафедри теорії і методики дошкільного виховання та початкового навчання Комунального вищого навчального закладу «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради

Важливо зазначити, що методологічну основу педагогічної системи В.О. Сухомлинського становить гуманістична аксіологія та практиcum людинолюбства. Саме це забезпечує її спрямованість на виховання глибокої внутрішньої поваги до людської індивідуальності та формування сталих моральних величин, без яких неможливим є конструктивний розвиток суспільства і кожної особистості. «Через усі мої бесіди і розповіді про людину проходила ідея моральних цінностей, створених людством протягом багатьох століть його існування. Розуміння суті моральних цінностей – дуже важливий елемент духовної і моральної культури людини», – стверджував видатний педагог [2, с. 441]. Увага до самого явища людини, її індивідуальних властивостей, нахилів, здібностей, соціумних та суто особистісних можливостей і перспектив становить етичний та світоглядний стрижень педагогічної доктрини В.О. Сухомлинського. З огляду на це, нині, в умовах ХХІ століття, вона набуває ознак непроминальної актуальності, адже сама цінність людського життя, як засвідчують події останніх років в Україні, опинилася під загрозою зниження й нівелювання.

Теоретична думка та реальна практика В.О. Сухомлинського, обґрунтована, розроблена і втілена на базі діяльності Павлівської школи, спрямовувалася на багатогранний розвиток особистості учня, оскільки саме розвиток, за концепцією педагога-творця, є справжньою метою життя [3]. Сучасні педагоги продовжують утверджувати педагогічні ідеї розвитку дитячої та учнівської індивідуальності, сформульовані та визначені Сухомлинським [1]. У цьому переконалися учасники Всеукраїнського фестивалю педагогічних ідей «Гуманізація освітнього простору у вимірі педагогіки В.О. Сухомлинського», що проводився за підтримки Української асоціації імені Василя Сухомлинського.

Стратегічний задум цього фестивалю полягав у тому, щоб у нинішній складний соціодуховний період наголосити на гуманістичному пафосі концепції В.О. Сухомлинського, що потребує обґрунтування і поширення нових педагогічних ідей; активної творчої роботи педагогів-новаторів, які ініціюють і здійснюють інноваційну діяльність; розроблення форм, методів і прийомів, що підвищують ефективність навчально-виховного процесу; розкриття креативного потенціалу мислячого і діяльного вчителя.

Для цього до участі у фестивалі педагогічних ідей була залучена широка освітянська і культурно-просвітницька аудиторія – вихователі дошкільних навчальних закладів, учителі початкових

класів, учителі-предметники різноманітних загальноосвітніх закладів (шкіл, ліцеїв, гімназій), шкільний адмінперсонал – директори і заступники директорів із виховної роботи, класні керівники, педагогічні працівники позашкільних навчальних закладів, бібліотекарі, методичні об'єднання, педагогічні колективи і навіть учні.

Показником результативності фестивалю є значна кількість підготовлених і надісланих матеріалів – понад 350. Це переважно текстові, мультимедійні й ілюстративні оригінальні розробки навчального та методичного змісту, що репрезентують сучасні технології ефективного розвитку, навчання і виховання дітей та учнівської молоді за такими номінаціями: «Використання гуманістичних ідей В.О. Сухомлинського у формуванні морально-ціннісних якостей особистості», «Крок до зірок», «Школа радості», «Казкотворення», «Я – громадянин України, Я – патріот планети Земля».

Серед надісланих матеріалів особливу увагу привертають авторські програми, творчі проекти, ілюстровані авторські казки, мультимедійні презентації, конспекти інноваційних уроків, сценарії виховних заходів, добірки цікавих вправ, дотепні навчальні завдання, розвивальні ігри тощо. У розробках навчального і формувального характеру представлено культурно-педагогічну творчість різних регіонів України – Херсонщини,

Кіровоградщини, Львівщини, що засвідчує значну зацікавленість проблематикою фестивалю.

Заключний тур Всеукраїнського фестивалю педагогічних ідей «Гуманізація освітнього простору у вимірі педагогіки В.О. Сухомлинського» відбувся 13–14 травня у Комунальному вищому навчальному закладі «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради. У ці дні в Херсоні зібралося чимало гостей – відомих учителів-практиків, які стали лауреатами фестивалю, і авторитетних учених-педагогів, які продовжують розвивати й утверджувати гуманістичні концепції розвитку та виховання особистості і осмислювати значення педагогічної спадщини В.О. Сухомлинського на сучасному етапі. Серед почесних гостей – О.Я. Савченко, доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України, голова Української асоціації імені Василя Сухомлинського та О.В. Сухомлинська, доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України.

Для гостей заключного туру Всеукраїнського фестивалю педагогічних ідей було підготовлено насичену програму педагогічних зустрічей і творчого спілкування, у межах якої вони відвідали різноманітні заходи.

13 травня гості мали можливість ознайомитися з педагогічними досягненнями як лауреатів фестивалю, так і найкращих учителів міста Херсона. Їх приймали такі заклади: дитячий садок – дошкільний навчальний заклад №10, Херсонська спеціалізована ЗОШ І–ІІІ ступенів №24 із поглибленим вивченням математики, фізики та англійської мови, Херсонський навчально-виховний комплекс «Дошкільний навчальний заклад – загальноосвітня школа І–ІІІ ступенів – гімназія №56».

Проблематика, пов'язана з роботою початкової школи, була представлена гостям фестивалю на базі Херсонської загальноосвітньої школи-родини І–ІІІ ступенів №39 (директор О.М. Маренчук). У межах калейдоскопу педагогічних досягнень було продемонстровано фрагменти уроків і проведено майстер-класи. Н.М. Галка (учитель початкових класів Генічеської ЗОШ І–ІІІ ступенів №1) показала фрагмент уроку «Я у світі» в 3-му класі, присвячений темі «Людські чесноти. Навчаємось доброти». О.Р. Тесленко (учитель Новокаховської загальноосвітньої школи І–ІІІ ступенів №1 імені О.Довженка у межах предмету «Природознавство» працювала з учнями над темою «Ідеї В.О. Сухомлинського на уроках природознавства в початковій школі». Л.І. Роскос (учитель Павлівської загальноосвітньої школи І–ІІІ ступенів – лицю імені В.О. Сухомлинського Кіровоградської області) у контексті авторського предмета «Мислення серед природи», започаткованого ще В.О. Сухомлинським у Павлівській школі, разом із третьокласниками вивчала тему «Весняні самоцвіти». А.Й. Ріпка (заступник директора з навчально-виховної роботи, учитель Великопетиської ЗОШ І–ІІІ ступенів №1) продемонструвала фрагмент уроку мужності «У єдності наша сила», що

пройшов у 3-му класі. Окрім цього, на базі Херсонської загальноосвітньої школи-родини І–ІІІ ступенів №39 О.М. Гришаєва (учитель Херсонської ЗОШ І–ІІІ ступенів №4) провела майстер-клас «Особлива дитина в освітньому просторі початкової школи», а О.М. Густой (учитель Генічеської ЗОШ І–ІІІ ступенів №4) презентував здобутки власного методичного інструментарію під час майстер-класу «Співпраця та співтворчість учителя й учня, спрямована від серця до серця». Важливо, що всі педагоги-практики працювали з незнайомою для себе аудиторією, що лише засвідчує високий рівень їхньої методичної майстерності.

Того самого дня в актовій залі Херсонської академії неперервної освіти відбулася урочиста церемонія нагородження лауреатів Всеукраїнського фестивалю педагогічних ідей «Гуманізація освітнього простору у вимірі педагогіки В.О. Сухомлинського». З вітальним словом до присутніх звернувся доктор філософії, професор, ректор академії А.М. Зубко. Він відзначив важливість досягнення у контексті сучасних соціокультурних реалій масштабної постаті і багатогранної спадщини В.О. Сухомлинського, розповів про проведення Року видатного педагога на Херсонщині. Серед найкращих було названо вчителів початкових класів Генічеської ЗОШ І–ІІІ ступенів №1 Генічеської районної ради Н.М. Галка і Генічеської ЗОШ І–ІІІ ступенів №4 Генічеської районної ради Л.А. Царьонкова, а також завідувача Комунального закладу «Великоолександрівський районний методичний кабінет» Н.В. Гузік та вихователя Комунального закладу ясла-садка №6 «Теремок» Скадовської міської ради Л.О. Зімнухову. Церемонія нагородження супроводжувалася концертними номерами, підготовленими за участі педагогічних колективів Херсонщини.

14 травня роботу заключного туру фестивалю було продовжено у виїзному форматі. Зокрема вчителі-лауреати разом із академіками О.Я. Савченко і О.В. Сухомлинською відвідали м. Скадовськ. Там спочатку відбулася презентація основних напрямів роботи дошкільних навчальних закладів Скадовського району, яку представила методист дошкільного виховання Комунального закладу «Скадовський районний методичний кабінет» О.В. Панченко. Також було проведено ранкову зустріч «Мед», яку організували завідувач Комунального закладу ясла-садок «Сонечко» с. Антонівка Скадовського району Л.Х. Шашенок і вихователь Н.С. Пужак. У Комунальному закладі ясла-садок №6 «Теремок» Скадовської міської ради (завідувач О.М. Білоус) учасники Всеукраїнського фестивалю відвідали чарівну «Країну майстрів», де кожен отримав змогу попрацювати в центрах майстрів та власноруч викувати свою щасливу монетку.

Гості фестивалю побували в Скадовському навчально-виховному комплексі «Академічна гімназія», де було проведено цикл заходів. Спочатку директор Г.О. Соценко та учні представили візитку свого навчального закладу. Було продемонстровано

два інтегровані уроки, а саме: Т.М. Рудомьоткіна провела урок читання у 4-А класі з теми «В.О. Сухомлинський. «Співоча пір'їнка», а Н.В. Петровська – урок математики у 2-В класі «Розв'язування прикладів і задач на всі випадки табличного множення і ділення». Завершився виїзний день у Скадовську «Святом Букваря», в якому взяли участь учителі та вихователі 1-х класів Скадовського навчально-виховного комплексу «Академічна гімназія» Скадовської міської ради.

У рамках фестивалю відбулося засідання дискусійного клубу, який організувала і провела Л.М. Назаренко, доцент кафедри менеджменту освіти Херсонської академії неперервної освіти. Учасники дискусійного клубу розглядали такі питання: актуальне прочитання спадщини В.О. Сухомлинського, ефективні технології в проектуванні сучасної особистості, морально-етичні аспекти у формуванні людини XXI ст. Під час засідання клубу виступили академіки НАПН України О.Я. Савченко і О.В. Сухомлинська, які наголошували на невичерпності людинолюбного потенціалу ідей видатного педагога.

Учасники і гості фестивалю мали змогу ознайомитися з науково-методичними виданнями, пов'язаними з його проблематикою. Це збірник авторських дитячих казок за творами В.О. Сухомлинського «Веселкова країна дитинства»; збірник матеріалів переможців фестивалю; збірник матеріалів за номінацією «Я – патріот України, я – громадянин планети Земля». Конкурсанти і лауреати фестивалю педагогічних ідей отримали для своїх навчальних закладів повні електронні версії найкращих праць з презентаціями, медіауроками, відеофрагментами заходів та занять, що зможуть використовувати у роботі з учнями різного віку.

Відзначимо, що педагогічний досвід В.О. Сухомлинського став не просто міжнародним, а світовим явищем. Його положення, концепції, праці поширюють у Польщі (В.Оконь, М.Библюк), Грузії (Н.Басіладзе), Німеччині (Є.Гартман, Б.Германн), США (Р.Вейс), Китаї (Бі Шужі, Ван Ігао, Ван Тяньї) [4]. У цьому контексті надзвичайно важливо, щоб гуманістичні ідеї великого педагога найповніше втілювалися на Батьківщині, в Україні, чому і був присвячений фестиваль педагогічних ідей, проведений у Херсоні.

Література

1. *Європейська педагогіка і Василь Сухомлинський як сучасний педагог-гуманіст*: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 75-річчю від дня народження видатного українського педагога. – Київ. – 1993. – 104 с.
2. *Сухомлинський В.О.* Вибрані твори. – В 5-ти т. – Т. 3. Серце віддаю дітям. Народження громадянина. Листи до сина. – К.: Рад. школа, 1977. – 670 с.
3. *Сухомлинский В.А.* Павлышская средняя школа: сущность умственного воспитания и его задачи / В.А. Сухомлинский. – Москва, 1976 // Хрестоматия по педагогике: учебное пособие / Ред. З.И. Равкин; Сост.

М.Г. Бушканец, Б.Д. Леухин. – Москва: Просвещение, 1976. – С. 349–351.

4. *Челпаченко Т.В.* Опыт использования аспектов дидактической системы В.А. Сухомлинского в образовательных учреждениях России и зарубежья // Психология, социология и педагогика. – 2012. – №9 [Электрон. ресурс]. – Режим доступа: <http://psychology.snauka.ru/2012/09/1070>

Анотації

Ольга СТРЕБНА

Фестиваль педагогічних ідей у вимірі педагогіки В.О. Сухомлинського: досвід Херсонщини

У статті розглядається роль Всеукраїнського фестивалю педагогічних ідей «Гуманізація освітнього простору у вимірі педагогіки В.О. Сухомлинського» в поширенні ідей педагога-гуманіста. Наголошується на актуалізації гуманістичного пафосу концепції В.О. Сухомлинського, що потребує обґрунтування нових педагогічних положень, активної творчої роботи педагогів-новаторів, розроблення ефективних форм, методів і прийомів, розкриття креативного потенціалу мислячого і діяльного вчителя.

Ключові слова: педагогіка В.О. Сухомлинського, гуманістична концепція, фестиваль педагогічних ідей.

Ольга СТРЕБНА

Фестиваль педагогических идей в измерении педагогике В.А. Сухомлинского: опыт Херсонщины

В статье рассматривается роль Всеукраинского фестиваля педагогических идей «Гуманизация образовательного пространства в измерении педагогике В.А. Сухомлинского» в распространении идей педагога-гуманиста. Отмечается актуализация гуманистического пафоса концепции В.А. Сухомлинского, что требует обоснования новых педагогических положений, активной творческой работы педагогов-новаторов, разработки эффективных форм, методов и приёмов, раскрытие креативного потенциала мыслящего и деятельного учителя.

Ключевые слова: педагогика В.А. Сухомлинского, гуманистическая концепция, фестиваль педагогических идей.

Olga STREBNA

Festival of Pedagogical ideas in terms of pedagogy V.O. Sukhomlynsky: experience of Kherson

The article deals with the role of Ukrainian Festival of pedagogical ideas «Humanization of educational space in terms of pedagogy V.O. Sukhomlynsky» in spreading the ideas of teacher-humanist. Actualization of the concept of humanistic pathos V.O. Sukhomlynsky is emphasized, that requires study of new pedagogical ideas; active creative work of teachers-innovators; development of effective forms, methods and techniques; disclosure of creative potential of active thinking teacher.

Keywords: pedagogy V.O. Sukhomlynsky, humanistic concept, festival of pedagogical ideas.